

FOC NOU

AL SERVEI DE CATALUNYA

REDACCIÓ i ADMINISTRACIÓ : Carrer de Metz, 48

TOLOSA DEL LLENGUADOC

L'ENDEMA DE LA PAU

IV

JOAN MARCH, BANQUER DE FRANCO

Volem recordar-vos les paraules profètiques d'aquell català il·lustre, veritable personalització de bon seny, que es digué Jaume Carner. En plena sessió de les Corts espanyoles, digué : « O be la República abat Joan March, o Joan March, abatrà la República. »

Aquestes manifestacions feren una gran sensació en l'opinió pública, però malauradament, no es prengué les mesures necessàries, per arrebatar definitivament aquell contrabandista odiós, doblat de banquer tarat. I quan el govern Lerroix-Gil Robles, facilitava l'accés al poder del que havia d'ésser més tard el dictador Franco, s'organitzaven ja els comandataris del moviment sedicios.

Joan March, cercava altres capitalistes, per a col·laborar amb ell, en allò que presentava com a un gran negoci : l'esclavització del poble espanyol. Però sens dubte li responien que la República ja estava molt arrelada i que les masses populars no se la deixarien prendre, i aleshores, aquell govern nefast, volgué assajar els graus de resistència pels punts més sensibles de republicanisme avançat a la península ibèrica. I atacaren sense vergonya el catalanisme i els obrers d'Astúries.

La resistència fou forta, però no suficient, car es veié clarament que l'Exèrcit, fins i tot Caps que es deien republicans, — recordem-nos de Lopez Ochoa — prengueren part a la repressió. Les altres institucions armades no s'havien tampoc republicanitzat, i l'opinió de les grans democràcies, no sostenia com cal el nostre règim.

Joan March, doncs, pogué continuar les seves gestions prop del capitalisme internacional, basant-se amb fets que, innegablement, eren favorables als seus desitjos. El seu treball fou fructuós, car, al mateix temps que Franco desembarcà a Espanya, i declarava : « Si cal executar un milió d'espanyols per a implantar la nostra revolució nacional (sic) no em tremolarà gens la mà per a fer-ho », Joan March presidia a la City, a Londres, la constitució de la Banca « Juan March and Company », que tenia per finalitat finançar el subleuament militar espanyol, per aprofitar-se després del fruit del treball del poble ibèric, ignominiosament sotmès.

Vegeu doncs, que per implantar solidament la tercera República Ibèrica, a mes de la llibertat d'autodeterminació, limitada pel grup social superior, o sigui, llibertat del ciutadà limitada per la llibertat de la família, i aquesta limitada, al seu torn, per la del Municipi, i la del Municipi per la regió natural, i totes les regions unides en un Estat Federal que representi el conjunt dels nostres anhels, caldrà aplicar una política social i econòmica, de la qual intentem d'exposar-ne les premisses des de la tribuna de L'endemà de la Pau.

I de les mesures anunciades, la nacionalització del crèdit n'és una de les més importants, perquè tal com us deiem en el nostre darrer article, cal que « ningú pugui tenir l'avinentesa de disposar de masses de maniobra tan importants, que puguin contrarestar o paralitzar l'acció governamental ».

Guiem-nos sempre del seny català que dictà les paraules profètiques d'aquell gran patrici que es digué Jaume Carner.
GEDER.

Una conversa amb el Mestre

PAU CASALS

l'il·lustre music espera dirigir aviat a Barcelona la Novena Simfonia

Els Catalans quan anem a Perpinyà tenim la sensació d'anar a casa. De Narbona a Rivesaltes ja sentim parlar la nostra llengua a les andanes de les estacions i els viatgers que puguen i balxen gairebé tots parlen català. El paisatge és una mica nostre. Adhuc els gendarmes que durant tants anys han constituït l'obsessió del pobre refugiat han estat sempre més abordables pel fet de demanar-nos els papers en la nostra llengua. Pels carrers de Perpinyà veïeu banderes catalanes al costat de la francesa i al Comissariat de Policia les banderes tricolors d'aquest país ornem un magnífic escut de les quatre barres. Després de l'alliberament de França, els refugiats catalans de Perpinyà es poden reunir, poden parlar lliurement i adhuc discutir amb aquella flama de passió que solem posar en les nostres coses.

Hem abraçat una colla d'amics catalans tots els quals ens han manifestat llur entusiasme per « FOC NOU ». Però havíem de sortir cap a Prades i no ens era possible restar més a la capital dels Pireneus Orientals, com hauria estat el nostre desig. Volíem obtenir per al nostre setmanari unes declaracions de dues grans figures de nostra pàtria : Pau Casals i Pompeu Fabra, els dos exímis mestres — l'un de la nostra música, l'altre de la nostra llengua — que fa anys treballen i esperen a la simpàtica vila dels peus del Canigó.

L'atzar, aquest amic dels periodistes, ens féu trobar camí de l'estació amb En Joan Alavedra, un dels catalans de Prades, un afortunat mortal que treballa prop del mestre Pau Casals desde fa tres anys i que escriu la biografia d'aquesta gran figura catalana i universal. Quina mina! Viure al costat del mestre, conversar hi cada dia, veure'l i sentir-lo treballar amb el violoncel a les mans! Sortí tenim que l'Alavedra és un escriptor conscient de la seva missió, que s'adona d'aquesta sort meravellosa i que aprofita el temps preparant un llibre sobre el mestre Casals que serà, sense cap dubte, una obra de ressonància mundial.

Hem d'agrair al biògraf de Pau Casals l'haver-nos introduït de seguida prop del mestre i l'haver-nos proporcionat l'ocasió de parlar-hi durant una llarga estona. Adhuc d'haver celebrat un dinar íntim amb el mestre en el transcurs del qual la conversa s'escolà, fàcil, agradable, nodrint abundantment les ansies informatives del periodista.

— Ja ho veïeu — ens diu el Mestre Pau Casals — porto una vida que és d'intens treball i al mateix temps d'una placidesa monacal. Em llevo a les set, esmorzo, surto a passejar fins a les nou per aquests camins deliciosos de Prades i després em poso a estudiar fins a migdia.

El mot « estudiar » en llavis del Mestre ens fa somriure i ens emociona alhora. És admirable. Pau Casals, en efecte, estudia diverses hores cada dia i jo us confesso que l'he sentit estudiar, com ell diu, amb l'arquet als dits, i que valgué delectar-me escoltant-lo. Estudiant cada dia encara troba el secret de noves modulacions, d'harmonies inèdites, de sonoritats sublimes en la interpretació d'aquella gran música que el passiona i l'encisa.

— Ja fa alguns mesos que treballa en compondre la música d'un magnífic poema català : el « Poema del Pessebre », de Joan Alavedra que guanyà la Flor Natural als Jocs Florals de Perpinyà. El tema és ben nostre, ben català, i al mateix temps ben universal. L'obra és d'una envergadura insospitada i tot treballant hi m'hi he anat en-

grescant de forma que ara l'he de tirar endavant fins, acabar-la.

El mestre porta la seva amabilitat fins a fer-nos-entendre alguns fragments que són d'una bellesa musical grandiosa. Es tracta de la musicalització d'un poema que, posat en escena, tindrà les proporcions d'una òpera clàssica. Cadà part del poema — l'Infant Diví, l'Estel, el Llaurador, la Vella que fila, els Pastors, els reis màgics, etc. — donarà lloc a un quadre de gran espectacle amb una música i una orquestració genials.

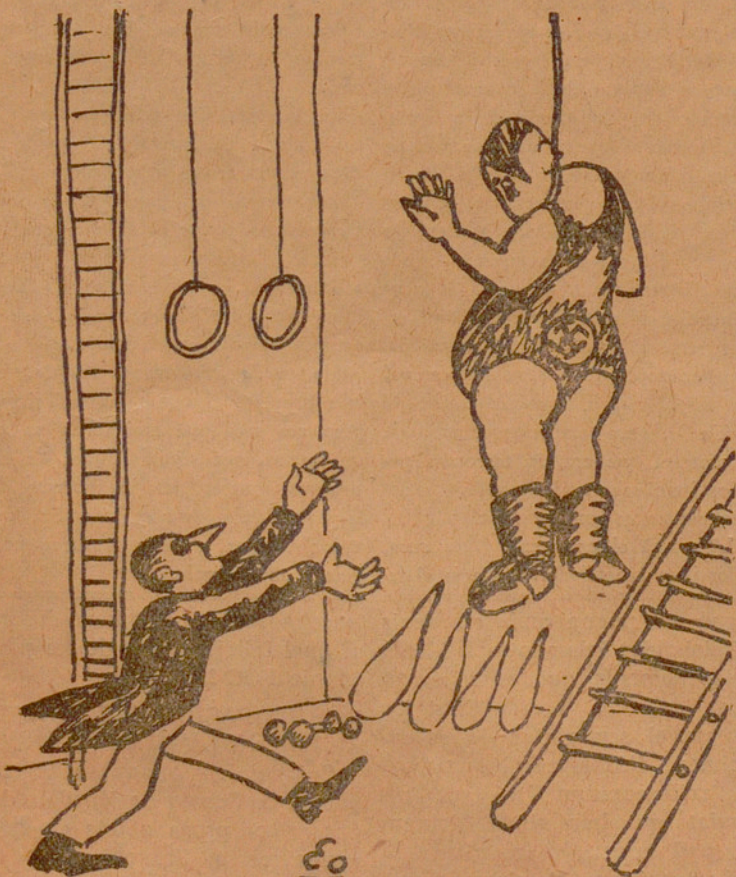
— No enyoreu els concerts, les comunions amb els grans públics mundials? — preguntem al Mestre.

— Ara els defujo. No vull apartar-me de la meua vida de treball i d'estudi, malgrat els nombrosos requeriments que m'arriben. Tinc el propòsit d'esperar a Prades el temps necessari fins que pugui tornar a Catalunya, per la porta gran, és dir, quan a casa nostra hagi desaparegut tot règim d'opressió i en el primer concert que hi doni em fa il·lusió de dirigir-hi la Novena Simfonia, aquella mateixa novena Simfonia que estava anunciada per al 19 de Juliol de 1936 a Barcelona i que la rebel·lió militar impedi de poder interpretar.

— Així, no donareu cap concert a França? — insinuem, decebuts.

— Penso donar-ne tres, de comiat. Un a Prades, justament a Prades, per regradar la vila de la seva hospitalitat. Un altre a Perpinyà, perquè és la capital del departament i de la Catalunya francesa. I un altre que tinc promès a la Universitat de Montpel·lier. I prou, car si em prodigués massa no podria estudiar, ni treballar, ni acabar les coses que tinc a mig fer.

Parlem de música catalana, parlem d'art, parlem de coses de Catalunya totes les quals apassionen el Mestre. No parlem de política perquè Pau Casals és un artista, un gran músic de fama universal que es deu a l'art etern i ell només té un dalt, una il·lusió patriòtica : Catalunya, una gran Catalunya democràtica en la qual el poble català gaudeixi de llibertat, de pau i de benestar. La seva conducta exemplaríssima d'ençà de

— No t'esperis, son els meus cinc minuts diaris de força per acostumar-m'hi.

LLEGIU A LA 4ª PAGINA EL REPORTATGE:

JO ARRIBO DE BARCELONA

C. E. H. I.

la revolta militar a Espanya el dispensa de més precisions.

Hem demanat al Mestre una anècdota per als lectors de FOC NOU i Pau Casals, amb la seva modestia i senzillesa habituals fa com aquell que medita, en lluita amb una memòria rebel per a certes coses. I aleshores l'Alavèdra intervé oportunissimament.

— Un dia — ens diu — el Mestre fou estupidament atacat per un diariet local del migdia de França en un article en el qual els « col·laboracionistes » l'acusaven de « roig ». La gent de Prades estaven desolats pel disgust que tindria el Mestre i m'aconsellaren de « fer-li » passar el diari en qüestió amb tots els preparatius del cas. Vaig, doncs, donar-li el diari preguntant-li que llegís el solt de referència que estava marcat de vermell. El Mestre el llegí i acabada la lectura, em digué :

— Sabeu què pensava? Que en la Suite de Bach que he tocat tantes vegades, en si-bemol, hi ha un fragment que pot interpretar-se en « la ». I mai no me n'havia adonat!

DOMENEC DE BELLMUNT.

EL QUE DIUEN I EL QUE FAN "ELLS"

TOT ARRIVARA

L'escena, un teatre :
El de l'escenari :
Respectable públic : després d'haver sopat, gracies al Caudillo...

Un del públic :
— Es diu gracies a Deu.
El del escenari :
— He dit gracies al Caudillo, perquè es ell qui em procura el sopar.

El del públic :
— Siguen ben educat i digueu gracies a Deu.
El de l'escenari :
— De moment tinc de dir gracies al Caudillo. Quan ell serà mort, ja podré dir gracies a Deu.

EL JUTGE ERA DE LA COLLA
L'escena és al Palau de Justícia de Barcelona.

La causa anunciada — activitats d'uns pretesos terroristes — era d'aquelles que atrauen el públic de les grans vistes : gent desvagada i sensacionalista, notes de la vida, funcionaris espanyols retirats.

Un falangista en uniforme, el pit guarnit amb la medalla de la « Vieja guardia » i potser amb un escapolari amb el « detente bala », entrava i sortia de la sala o anava al telèfon amb un gran tràfec. De vegades canviava algunes paraules a cau d'orella amb un tipus borni i contrafet, sense dubte de la secreta.

El públic s'impacientava per moments i el soroll creixia de quina manera. Un porter amb les mànegues galmejades arreglava la cua i explicava als seus íntims els incidents de causes cèlebres : la mort del Casado i la confessió del Ricardito, la causa de les nenes desaparegudes de Madrid, els crims de l'ex-capita Sánchez i altres xarfareries per l'estil.

De sobte el falangista oficios que surt i diu com dirigint-se al públic :

— Que se marchen todos. Se ha suspendido la vista.

I amb una veu més baixa perquè no ho sentís més que el porter.

— A última hora resulta que han detenido a uno de los jueces.

Reflexions d'un catalanista

Una pregunta per començar

Qui ho diu que no hi ha paper ?

Porto la butxaca plena de papers satinats, de papers esgrogueïts i de papers fins, de papers dactilografats. N'hi ha de tota mena. Periòdics, fulla volant, manifestos, proclames, convocatories, declaracions, programes, resolucions, advertències, invitacions, definicions, desautoritzacions, autoritzacions, precs, consells i proposicions.

Trobo papers a la bustia de bon demati. Me'n donen pel carrer a cada cantonada. Me'n donen al cafè a l'hora de l'aperitiu i m'en tornen a donar a l'hora del digestiu. N'hi ha d'escrits en català per persones que no saben el català ni, probablement, el castellà. N'hi ha de llargs i n'hi ha de curts. N'hi ha d'escrits amb les mans i n'hi ha d'altres, la majoria, escrits amb els peus. Tots són igualment admirables per l'elevació de sentiments i la gran abundor de paraules nobles. Podem dir que la fraternitat està a l'ordre del dia. Les unions són nacionals. Les aliances són catalanes. Els comitès són de relacions. Les forces són democràtiques i espanyoles. Els partits són liberals i republicans. Les sindicals són generals i confederades. Els moviments són llibertaris. Els lectors són nombrosos, resistents i pacients.

Crec haver estat, un dels lectors més resistents i més pacients de Perpinyà. No me'n penedeixo gota. La meua paciència i la meua resistència s'han vist, a la fi, recompensades per la lectura d'un text que em sembla fet a mida. A la mida, vull dir, de Catalunya. No puc resistir a la tentació de reproduir totseguit i en el seu idioma original, un fragment d'aquest text magnífic. Diu així :

« Cuarta : Que se incorporan por ello a la lucha, no a título individual ni en cuanto a adheridos a organizaciones políticas, sino Bloque Nacional Vasco, a quien se reconoce el derecho de autodeterminación

del pueblo vasco sobre principios democráticos. »

Euscadi s'incorpora a la lluita. A quina lluita ? Tothom ho sap. A la lluita contra el règim del general Franco i de la Falange — Falange espanyola, si son servits —. Aquesta lluita es la casa de tots. Al costat del poble espanyol, al costat del poble català, el poble basc hi reclama, el seu lloc. No pas per a constituir una « Aliança Basca » que sigui part integrant d'una superior « Union Nacional Espanola ». No pas tampoc trametent delegacions a un Comitè de Forces Democràtiques espanyoles que planta botiga davant de la « Union Nacional ». Sino com Bloc Nacional Basc, del qual en son part integrant tots els partits polítics i totes les organitzacions obres d'Euskadi. Amb personalitat nacional pròpia, amb existència absolutament independent, s'incorporen avul els bascos a la lluita contra el règim franquista i falangista que es casa de tots. I pensant amb demà, senyalen des d'ara la línia divisòria i parlen un llenguatge clar. Per a la gent d'Euskadi la Nació es Euskadi.

La meua pregunta es aquesta : perquè Euskadi si i Catalunya no ?

La pregunta va dirigida a tothom. D'una manera especial als nacionalistes catalans que son d'Aliança Catalana, part integrant d'Union Nacional Espanyola. A Lluís Nicolau d'Oliver del qual diuen els dirigents de l'Aliança que s'ha adherit a l'Aliança. Al meu estimat amic Martí Barrera i al Sr. Sauret que han compromès el nom d'Esquerra Republicana de Catalunya en un afer de forces espanyoles democràtiques, enemigues de la Union Nacional Espanola. I d'una manera general a tots els homes de responsabilitat que haurien pogut preparar, de cara a Espanya, la formació d'un Bloc Nacional Català com els Bascos s'han captivat de constituir, de cara a Espanya, un Bloc Nacional Basc.

Perquè Euskadi si i Catalunya no ?

EUGENI XAMMAR

UN PATRIOTA PERSSEGUIT

La guerra contra Franco no finia per nosaltres en atravesar la frontera. Podem considerar com una mena de treva el temps transcorregut, entre el Febrer del 1939 i la data en que fou ocupat pels alemanys el migdia de França. Les persecucions contra els nostres començaven totseguit. Avui, sense comentari, en narraré la d'un català que no havia ni ha comès mai cap altre delictes que estimar Catalunya per damunt de tot.

Es tracta d'un amic nostre del qual no us direm el nom — car te la muller i els fills a l'altra banda de la frontera — que resideix a Tolosa com emigrat polític, treballant i enyorant-se de la terra abandonada. Abans de la guerra contra Franco havia restat una colla d'anys a l'Amèrica del Sud, lluintant per Catalunya, on tornà el 1933, quan amb la República, es respirava un aire més lliure. Vingué la guerra i sense el mes llunyà dupte tranquilament, prengué el seu lloc en la lluita i acceptà tots els càrrecs de responsabilitat, fins al darrer moment. Passà la frontera i vingué a Tolosa cercant una mica de pau i de treball. Té la carrera d'enginyer però no duptà ni un moment en posar-se a treballar en un ofici manual.

Fins als primers temps del 1944 visqué en una tranquil·litat relativa. De sobte, s'adonà de que era persseguit. Con es natural, treballava clandestinament per la resistència. Les coses arribaren a un punt impossible, i no trobà altra solució que marxar forçat a treballar a Alemanya.

Un bon dia-aixo es un dir, se li presentaven a la fabrica tres agents de la Gestapo, que encarant-li les pistoles, li demanen el nom i li posen les manilles. Li prenen tota la documentació, el fan vestir de carrer i se l'importen lligat, sempre amb les pistoles apuntades, al local de la Gestapo. Després d'un llarg i penos interrogatori, el fan passar per la sala especial de « declaracions », ensenyant-li la famosa màquina elèctrica, unes cadieres amb seients erigats de punxes, una banyera, una escala, etc... Mentre ell estava obligat a contemplar totes aquestes coses, els agents parlaven entre ells, perquè ho sentís, del que havien fet la nit anterior amb uns detinguts :

— L'un ja es mort.

— A l'altre no deu faltar-li gaire.

I creient-lo ja prou documentat l'emmenaren a la preso, posant-lo en el departament de polítics, on hi restà 18 dies. 220 grams de pa i sopa d'aigua, privat del dret d'escriure i de canviar-se la roba. Després tancaren amb ell un alemany acusat d'intel·ligència amb els anglesos. Aquest li pogué explicar detalladament tot el repertori de « carícies » de la Gestapo. Al cap d'aquests dies fou tret de la cel·la per a ésser sotmes a un interrogatori. Els interessava sobretot saber el que havia fet a Espanya abans i després de la guerra. Això li feu comprendre d'on venia la seva denúncia. Mentre li preguntaven tenia sempre una pistola encarada, amenaçant-lo que, si s'equivocava, es dispararia. Ell volgué saber el motiu del seu empresonament i se li contestà que era un terrorista perillós i un sabotejador, i que ja el farien cantar en un altre lloc.

L'endemà el portaren a casa seva, rillos i un sabotejador, i que ja el faturigué en pugna amb els savis oficials de Salamanca i Alcalá (els mateixos que entrebanquen també a nostre Cristofor Colom el seu viatge de descobriment d'Amèrica) i que morí a l'exili com un dels tants refugiat que han vingut deixant la pell arreu del món per la llibertat i per Catalunya.

La posició filosòfica d'un català refugiat vista per un altre català refugiat dona molt d'in-

tenia, i sortí de la preso en transport, en un convoi de 130 o 140 persones, embarcant-lo en un tren cel·lular, on n'encabien 5 en cada departament de 2.

Arribaren a la preso de Salzburg on hi restà dos dies. D'allà a Munic i d'aquí a Ulm, passant 3 dies en cada preso. En el viatge entre aquestes dues Ciutats el tren fou bombardejat. Durant l'atac els feren baixar del tren, lligats de 2 en 2 i de 3 en 3, caminant així un parell de quilometres entre la neu, amb un fret espantós i sempre amb les mitralletes encarades, a punt de disparar.

D'Ulm fou portat a Stuttgart on el tingueren durant 3 dies i 3 nits de bombardeig continuat. I sense comentarí seguim l'enumeració de les etapes.

Una preso que no recorda :
Francofort, (una nit);
Dos petites presons de les que ha oblidat el nom.
Kalsruhe (22 dies);
Strasbourg (2 dies);
Mülhausen (20 dies);
Dijon (30 dies);
Bordeus (2 dies);
Tolosa.

En viatge o a la preso hague de dormir sempre amanillat. El trajecte de Dijon a Bordeus durà 7 dies, car ja s'havia efectuat el desembrac. A mes del bombardeig, sofri vuit ametraments, car en les últimes etapes, el feien viatjar en un tren militar. Dels 140 que havien començat la conducció, no en restaven mes que tres.

A Viena fou bàrbarament apallissat per tres vegades. La primera a cops de culata de fusell, les altres dues a bufetades i cops de puny. A Mülhausen se li pegà brutalment fins a deixar-lo cobert de sang, per haver respost que era espanyol, a una pregunta que li feren els guardians. Aquests li digueren que era un terrorista.

Una vegada arribat a Tolosa fou tancat a Sant Michel. Se'els feu entendre que els 450 que hi havia en aquell moment a la preso, serien tots afusellats per tandes diàries de 30 o 40. El 17 d'Agost passat, en sortien 44 cap a la mort. Mai mes s'ha sabut res d'ells. Penseu en les hores terribles que passaria el nostre company. Sortosament arribà a l'alliberació. Fou com si tornés a neixer.

Pero encara, el record dels dies de Sant Michel el fa estremir. Ha vist companys de cautiveri torturats bàrbarament : passats per la màquina elèctrica, per la banyera, apallissats amb vits de bou, amb les mans i les plantes dels peus cremades...

La llibertat l'ha refet encara que mai perdé la moral ni quan es creia compaixer d'un moment a l'altre davant del piquet d'execució. Després ha pogut saber que se l'acusava d'atentats terroristes i de sabotejador, i que a mes, se'l buscava per ordre de Franco i la seva actuació política a Catalunya.

Ha perdut 35 quilos de pes. Li han pres tot el que tenia a Tolosa, però ara mes que mai torna a enquadrar-se, per seguir lluitant en els primers rengles per la llibertat de la seva Patria. Aquest magnífic lluitador es per a tots nosaltres una guia i un exemple.

terés a la tesi del Pare Xifra, al qual felicitem des de les planes de FOC NOU.

AGRUPACION MILITAR ESPANOLA MUTILADOS
Creada dins d'aquesta Agrupación la Seccio de Mutillats de guerra, es prega a tots els que resideixen a França que comuniquin llur adreça a la d'aquesta Agrupación. (Seccio Mutillats), 44, rue Saint-Rome, Toulouse.

NOTICIARI

JOVENTUTS ESQUERRA REPUBLICANA ESTAT CATALA

Amb motiu d'haver-se reorganitzat les nostres Joventuts en diferents Ciutats de la Regió i en diversos indrets de França, es prega a tots els militants de J. E. R. E. C. que es reagrupin i nomenin un Secretari, i que s'adrecin a aquest Secretariat, rue de Metz 48, entressol, per assabentar-se de coses de gran interès per a les nostres Joventuts.

Per el Comitè Directiu :

M. CAMARASA.

AVIS

La Sra. Julieta Dissel, Directora del « Theatre d'Oc », ens comunica :

Els cantaires i dansaires catalans, (cants i danses populars) habitant a Tolosa, son pregats de fer conèixer el seu nom i domicili al despatx del Teatre d'Oc, 71, rue du Taur.

NOU DOCTOR

Amb retard considerable, que explica el nostre silenci en els numeros anteriors, hem tingut noticia de l'èxit obtingut pel nostre compatriota Dom Narcís Xifra Riera a l'Universitat de Montpeller. A la Facultat de Lletres de la ciutat nadiua del Rei En Jaume d'Aragó i Catalunya, i sota el títol de « Lluís Vives » ha sostingut una tesi doctoral que el tribunal d'examen ha premiat amb la qualificació d'Honorable.

Es molt satisfactori aquest èxit que ve a premiar una tasca realitzada sense soroll durant una sèrie d'anys per un dels nostres. El tema del treball ha estat l'obra filosòfica d'un català de València, que no dubtà d'utilitzar el nostre idioma en les seves relacions científiques i que conegué durant la major part de la seva vida les amargors del desterro, que es-

REUNIO
DE LES COMARCALS D'E.R.C.

La reunió convocada per les Federacions Comarcals d'E. R. C. ha conegut un gran succés. Hi assistiren unes 500 persones.

Amics nostres de Perpinya ens han enviat una extensa informació que publicarem íntegrament en el número vinent, a falta de temps i d'espai per donar-la avui.

Dirèiem però, que enmig de grans aclamacions es decidí de mantenir la integritat del Partit, contra tots els intents de divisió. També s'acordà establir el cens de militants d'E. R. C. dels (Pyr. Or.) i convocar una nova assemblea per a elegir el Comitè Departamental.

Tal com ja hem dit, en el número vinent donarem més detalls.

A L'ISLE JOURDAIN

El passat dissabte dia 23, va celebrarse a l'Isle Jourdain una festa politico-militar, amb motiu de la constitució d'aquell Ajuntament. A les 5'30 de la tarda va fer la seva entrada a la població el Secretari General de la Prefectura d'Auch acompanyat del S. Vilà, President del Comitè Departamental de la Llibertat i del S. Laforgue, President del Comitè Cantonal.

En el vi d'honor que tingué lloc a l'Ajuntament, el Sr Vilà amb termes sincers va fer constar l'agraïment que sentia per l'ajuda que els espanyols havien aportat a l'alliberació del poble francès i manifestà la confiança que tenia de que ben aviat França podria ajudar els republicans per la lliberació d'Espanya.

En nom d'aquests li contestà el nostre amic Martínez Carbonell d'E. R. C. agraint les intencions manifestades i congratulant-se de que la França dels Drets de l'home, hagi trobat el camí del seu redreçament.

COMENTARI
DE GUERRA

Mr. Churchill ha pronunciat el seu tan esperat discurs. La ruda franquesa del primer angles, s'ha manifestat una vegada més. Una de les coses que més resalten en les declaracions del Sr Churchill, es el reconeixement franc, sincer, del dret que té el poble polonès a la seva sobirania i a la seva independència. Tot això, naturalment, acompanyat d'un acord que doni a la U. R. S. S. totes les garanties que aquesta considera indispensables.

Tot això es clar, net, precís. Ara bé, el que ja no queda tan clar, Mr. Churchill ho declara, es que pugui sortir un acord satisfactori de les converses de Dumbarton Oaks, fins i a tant que no s'hagin produït d'altres conferències entre els tres caps de les Nacions aliades, assistits, dintre el possible, de secretaris estrangers. Ha afegit que es indispensable la presència del Mariscal Staline a una conferència tripartita. L'avenir del món, declara, depèn d'una cooperació cordial entre les tres grans potències.

Hi ha per tant quelcom que queda en l'aire. El comentari es lliure i l'imaginació mes encara.

A retenir també la declaració del Sr Churchill en allò que es refereix a la fi de la guerra. No cal entregar-se massa a il·lu-

Catalunya
està en Guerra

Avui us volem reflexar un aspecte molt interessant d'aquest redreçament Nacional del Poble de França, enquadrat amb ordre i potencia en el nou Exercit Jove i fort de les F. F. I.

Per la França no ha estat prou l'expulsió del seu territori nacional del nazisme teutoníic.

A un allau de bàrbars invasors els quals han marcat el seu pas, per incendis i crims, respon un allau de forces patriòtiques que amb els aliats plantaràn llurs banderes a Berlín per sempre mes i amb elles les idees de llibertat, de respecte a les Nacions i a la condició humana dels homes.

La purga Universal del cos social, d'aquesta parada corrompuda que se'n diu feixisme, no es una tasca privada d'unes nacions determinades, es la tasca comu de totes les Nacions que estimin una vida col·lectiva sana com Patries d'ordre i de Pau, ja que, hem apres de sempre, que la política exterior d'una Nació es el prolongament natural de la seva política interior d'on es dedueix que, si a l'interior d'un país, unes fraccions armades, han confos la missió de Governar pel caprici de dominar, en la vida internacional, la fórmula suprema d'aquests Estats despotics, es doncs, la lluita oberta o dissimulada contra aquesta gran aliança democràtica de les Nacions Unides.

Us recordem de passada, aquestes paraules, aparegudes a la premsa de França no fa gaires dies :

« L'Exercit de França, com els de les Nacions Unides, son la força armada de la democràcia; allí on no es respecti la llibertat i la democràcia tenim un front a atacar i a vèncer ».

Estimats amics, encara es hora de netejar les banderes Nacionals tacades amb sang del poble i de negres taques, signes de confabulacions amb aquest monstre Universal que se'n diu feixisme o nazisme.

Us recordem que si el 27 de setembre 1918 Bulgaria fou el primer senyal de l'esfondrament del Bloc enemic, produït 45 dies mes tard, avui i sense creure que l'història es repeteixi, l'exemple de la Bulgaria com el de la Rumania, en guerra contra l'Alemanya, ens

sions prematures perquè, si bé es un fet cert que Alemanya està vencuda, la guerra — Churchill dixit — pot allargar-se encara una colla de mesos.

El primer ministre angles ha fet homenatge a les forces del maquis francès, i ha deixat entreveure el moment en el qual caldrà retirar una part de les tropes estacionades a Europa, a fi d'intensificar la lluita contra el Japo. Ens podriem preguntar si la prudència i la malícia, virtuts tradicionals de la raça nipona, esperant que el cas arribi, si provaran de salvar el que es pugui, o be si, a imitació del seu aliat i exasperat Hitler, voldran arribar a la fi, amb la consegüent ensorrada del país del sol naixent. El Mikado i el seu Govern son muts. La sobrietat de paraula es una altra virtut oriental. Però no seria gaire aventurat preveure que la menaça de Churchill tindrà els seus efectes,

donen el veritable sentiment de dues Nacions fins avui dominades per uns mercenaris al servei del nazisme. Heus a dos pobles que han apres que el destí de cada Nació no és funció ni d'una habil política ni d'una protecció del contorn de llurs fronteres.

La grandesa d'una nació reposa ara més que mai, en l'acció armada de cada Poble.

***

Quan parareu amb els vostres ridiculs arguments, senyors de les Radios faccloses ! Sempre ens parles de la mateixa cantarella; Ordre ! Ordre ! ORDRE HI HAUR. quan el poble que sofreix misèria, tingui un troç de pa per menjar i roba per vestir.

DESORDRE quan, per tota fórmula de Govern, a uns homes de cor que demanen pa i llibertat, els tracteu de bandits perturbadors a posar fora de la llei, o bé d'anarquistes, comunistes o separatistes a exterminar.

ORDRE HI HA, quan un poble que demana justícia, té uns tribunals guiats per lleis del poble i no pel caprici arbitrari d'una facció.

NO HI HA ORDRE, PER CONTRA, quan es practica per tot procediment de Justícia l'assassinat per l'esquena en ple carrer.

Ja en parlarem, si en l'avenir immediat es confondrà mai més la TOLERANCIA amb la FEBLESA, LA DEMOCRACIA, per la facilitat d'insurreccions periodiques d'unes castes privilegiades, i la LLIBERTAT, per la manca d'obediència a la força suprema de la Nació expressada en lleis nascudes de la voluntat del Poble.

Parlem avui als pobles i als homes dignes de tots els països, i us diem que a les vostres mans teniu l'avenir de la vostra Pàtria, la qual serà gran, si gran és el vostre esforç, i puig que durant tants anys us han negat un plebiscit pacífic, com sempre heu volgut, avui esteu en el dret de usurpar als usurpadors i per les armes, voteu la voluntat de viure plegats amb les Nacions Unides, un avenir d'independència Nacional, de Progrés i de Pau.

Ara es l'hora catalans, ar: es l'hora de fer guerra ! !

ANTONI SORIANO.

tes, i que potsser farà saltar una mica els nervis, habitualment tan docils i temperats, de la raça nipona.

Però per a veure tot això, cal donar temps al temps.

J. T.

Correu de "FOC NOU"

La multitud de cartes i d'originals que rebem fa que no puguem contestar a tothom particularment. Recordem novament que tots els originals ens han d'ésser enviats escrits a una sola cara i mecanografiats. Ens es materialment impossible de donar-hi curs si no venen en aquesta forma. Que compregui tothom que els nostres linotipistes no entenen el català.

També ens arriben molts originals sense adreça del signant. Ens es imprescindible també,

CLAR I CATALA

Som catalans? Doncs siguem clars. Fa massa temps que, oblidant aquesta vella i honrosa divisa del nostre poble, ens havíem embolicat en boires, fumeres i giragones; que el nostre caràcter havia estat falsejat i la nostra vista enterbolida, uns cops per interessos de banderia, d'altres per la tapadora de les dictadures que ens obligava a anar a les palpenes i ens feia perdre en tots els laberintes de la confusió. Però ara que el sol de la llibertat diem que lluu i que ens és permès (no oblidem que no més ens es permès, perquè no som a casa nostra) de participar de la seva llum, i de servir-nos-en àdhuc mentre sapiguem servir-nos-en per a be i correctament), es hora d'esmenar el nostre camí, de deixar de banda obscuritats i clandestinitats, segones i terderes intencions, habilitats, maniobres i maniobretes de casinàs dels senyors o de casinet de barriada, perspectives electorals i aliaments de mèrits passats (sovint massa passats) en vista al futur, i de dir de manera ben clara i ben catalana, cada vegada que flarem una afirmació, « aquest es el meu pensament, aquest es el meu cor, aquesta es la meua paraula, i no en tinc d'altres ».

Hem viscut massa temps servint-nos d'un extrany diccionari, en el qual els mots eren tan elàstics que sevien per a les nocions mes oposades i especialment per aquelles per a les quals menys s'havien fet. No culpèiem però, el nostre poble; perquè el mal era general, generalíssim i àdhuc mariscal. Era el diccionari dels tapabruts, del sidralisme i la faramalla, adoptat per tots els criminals de Dret comú internacional. Allí va trobar Hitler els conceptes de « l'espai vital », de « guerra llamec » i de « guerra alegre », d'allí n'han sortit els de « majoria » i « unió » en sentit únic, d'altres hi han cercat i trobat el concepte del viure perillósament, el que la pau fos només un accident i el lema de « Patria Pa i Justícia ». I està de tal manera redactat, compost i religat aquest llibre capital dels temps moderns que el podeu obrir i llegir del dret i de l'invrés i que tothom hi troba allò que vol i tothom hi descobreix la justificació dels seus actes per estrafolaris que siguin.

Actualment les coses van en camí de canviar, som en temps de reformes i de depuracions però res no s'aconseguiria si no comencéssim per depurar i aclarir el nostre lèxic : que sapiguem el que volèm dir i el que ens diuen, sense enganyar-nos ni enganyar; que no pugui ésser mes veritat l'estirabot « parlant la gent no s'entenen ». Avui tothom sap per dolorosa experiència que aquell famós « espai vital » de Hitler era l'espai mortal de nacions senceres i de la seva pròpia; tothom sap (tothom torna a saber) els horrors que tapa el mot sonor de guerra i totes les llàgrimes de sang amb que s'escriu « gloria ». Hom torna a entreveure que els llibres d'Historia no son res mes que catàlegs de ruines disfressades. Que vol dir « totalitari » ? negre i « autarquia » ? misèria, rapinya i monopoli.

Però no son aquests els mots mes perillosos, puix que es destapen tots sols; els mes nocius son aquells, d'aparença inofensiva, que canvien de color segons on es posen i qui els

pronuncia; mots camaleònics per a tots els usos! Que entenem per « ordre »? Els dictadors en llibertat una certa cosa, el homes lliures una altra. Hitler afirma encara que el seu poble està unit darrera seu, l'ex Marçal no deixà de predicar un sol moment la unió (que evidentment, s'havia fet sense que ell se'n adonés!) I l'ordre hitlerí es la pau dels cementiris i la unió petainista havia de fer-se pel jou teuto.

Però ni l'un ni l'altre no ho aclarien : l'un mantenia l'ordre dels camps de concentració per la mes gran victòria del mes Gran Reich Alemany, l'altre predicava l'unio per apedaçar la França desfeta, tot lo altre era desordre traició i terrorisme. Però ni el primer explicava que aquesta victòria volia dir la ruina i la misèria del món, ni l'altre que s'havien d'unir els francesos per mes be deixant-los endogalar, Però no ho deien perquè aquestes coses no es diuen.

Malfiem-nos dels grans mots, l'home es massa petit per empassar-s'els impunement. I tot amb tot, si se'n empassa sense adonar-s'en! N'esta malalt i sovint en mor.

Quan compro un llapis, bo o dolent, se que compro un estri per escriure o dibuixar i em costa uns francs; si m'oferixen la Llibertat, la Justícia, la Riquesa, la Felicitat, la Gloria, mai no se el que em donaran ni el preu que n'hauré de pagar. I en el noranta cinc per cent dels cassos puc estar segur que a dintre no hi trobaré mes que retalls de diaris o un grapat de perdigons!

Siguem, doncs, modestos, siguem clars i siguem catalans : al pa, pa i al vi, vi, Reduim les abstraccions a coses concretes i els grans mots al que porten dintre, o al buit que els omple : Llibertat, quines llibertats? Justícia, quines lleis i quins homes per aplicar-les?? Riquesa? No; benestar; Felicitat? Es massa; contentament. Gloria? Oh no! Apartem de nosaltres aquest càlzer!

Però si suprimim els grans mots, que son el motor de les masses, que ens queda per a moure-les? No les mourèm ni ho necessitem, que es als homes que volem adreçar-nos, perquè ens respectin tan com els respectem i com volèm que ens respectin. El que hom s'atreveix a dir davant d'una multitud, en to, en paraules i en contingut, qui s'atreveria a dir-ho davant de quatre amics que no li veiessin el llauto i l'orella? Però es que es molt mes fàcil enganyar a quatre mil que a quatre, i molt mes encara a quaranta mil o a quaranta milions. O es que una mentida escoltada per quaranta milions ho es menys que escoltada per quatre gats?

Per això, entre les llibertats que reclamem hi ha la d'esser alliberats d'aquesta droga estupefaent dels pobles que son els discursos i els discursjadors de miting, fins i tant que el poble estigui suficientment instruit per prendre-hi el mateix plaer que en les tombarelles, d'una xarlotada taurina, amb les caigudes de la logica, les reliscades del sentit comú i els esgarips d'aixequem-nos i aneuhi dels heroics Capitans generals Aranya — model Hitler.

No som catalans? Doncs tinguem el valor i el seny suficients de parlar clar. Hitler, Mussolini i els seu congèneres i adlàters no el tingueren, i ja veieu el que en resta.

ANGEL FERRAN.

que tots els originals que rebem, portin ben especificat el nom i l'adreça del seu autor.

Manuel Novales, Joan Larnau, Josep Rovira, Joan Ventura.

Ens agradaria molt parlar amb vos.

Escarpenter. Burdeus.

Impossible l'original a llabem, portin ben especificat el pis.

Sans, Montpellier; Serra-Arnaud, Montpellier; Duran i Guardia, Montauban; Garcia Castellet, Perpinya; Grau Casas, Toulouse.

Anira però tinguen paciència. Estem ofegats d'original.

JO ARRIBO de BARCELONA

La veritable situació a casa nostra el dia 20 de Setembre
El poble - El treballador - El "polític"
L'opinió pública

Escriu aquestes ratlles a Perpinyà el dia 21 de Setembre de 1944. La vetlla, o sigui el dia 20 del mateix mes i any, prenia cafè a Canaletes. He dit a Canaletes! Subratllo aquests mots perquè estic segur que despertaran en molts dels meus lectors una nostàlgia autèntica i una emoció de les bones.

He passat la frontera sense cap incident, després d'una marxa atlètica ben administrada. Tot al llarg dels Pirineus hi ha un bé de Déu de forces franquistes considerables, molt especialment artilleria, guàrdia civil, falangistes « proplament dits » i un regiment d'infanteria. Comana totes aquestes forces el coronel Fuensanta. Malgrat això, tanmateix, el bon excursionista encara pot donar-se el gust de fer excursions internacionals sense riscos seriosos.

En arribar a Perpinyà he anat de dret al Palmarium aquell pavelló japonès del cor català refugiat. Jo he vingut per a reunir-me amb els meus pares, que són a la Corrèze, i soc a Perpinyà purament de pas. Fa dos anys que vaig passar per aci mateix camí de Barcelona i ara en torno amb molta experiència i moltes coses per dir. A Perpinyà he trobat « FOC NOU » a tots els quioscos i la seva lectura m'ha impulsat a escriure aquest reportatge que envio junt amb el meu nom autèntic, a un amic de la seva Reacció a qui penso saludar quan pugui passar per Tolosa.

I ara anem al gra. Jo no soc periodista professional cosa que el lector endevinarà de seguida. Soc un home ben educat, amb una cultura mitjaneta. Res més. Vull dir que no em proposo fer un article periodístic sino d'escriure en una narració simple i senzilla les coses que he vist, les que he viscut, les coses que sé de la Barcelona actual, amb el desig de documentar els lectors de FOC NOU respecte d'unes qüestions palpables que probablement els han d'interessar.

A Barcelona, per començar hi ha una misèria espantosa. I fent contrast amb aquesta misèria sense precedents hi ha un luxe revoltant. Aquesta misèria es veu, es palpa, us salta pels ulls cas que no sigueu dels que la patiu a la vostra pròpia casa i en la vostra pròpia carn. La quitxalla, sense escoles, van pel carrer oferint un espectacle desolador: descalços, mig vestits, esparracats i amb unes galletes flaques i pàl·lides que fan estremir. Ja no demanen diners: demanen pa, pa, res més que pa, amb una cantarella trágica que us parteix el cor.

Jo vivia al carrer Princesa i tenia uns veïns que són el vuitanta per cent de la població obrera de la ciutat. Sis persones de família: el pare, la mare, i quatre criatures, una de les quals de sis mesos. El cap de casa — que és un benaventurat, — guanya 100 pessetes setmanals, jornal que no abunda a Barcelona car el nombre dels sense feina creix de dia en dia. Descomptats els diners que

se us queden en concepte d'Assegurances, Vellesa, Auxili Social i altres estisorades per l'istil li queden 90 pessetes.

Ara bé. Aquest veï meu paga 125 pessetes de pis o siguin 30 setmanals la qual cosa fa que el seu jornal quedi reduït a 60 pessetes.

Interessa, ara, explicarvos el preu normal de certs queviures a Barcelona per fer-vos una idea del que és la vida obrera a la ciutat: un quilo de raim val 3 pessetes cinquanta, 100 grams de pernil val cinc pessetes, un melo corrent, sense tassar, 7 pessetes, una barreta de pa de 100 grams, d'estraperlo (car el que donen es insuficient) val 2 pessetes cinquanta. Les sardines valen 6 pessetes el quilo, un pollastre, cinquanta pessetes, els llagostins 45 pessetes el quilo. Si teniu present que el marge de jornal diari que resta a l'obrer es de menys de 9 pessetes diàries, vosaltres mateixos us fareu càrrec del que poden menjar i del que poden « vestir » els treballadors.

Pels pisos ombrívols de la Barcelona vella hi han tragèdies que no es poden explicar. Son feres engabiades que quan puguin llençar-se al carrer amb una mica de llibertat mossegaran com a llops.

Hem parlat dels treballadors que cobren un jornal. Cal que parlem ara dels que no treballen: per crisi del seu ofici, per antecedents polítics « suspects » o per altres causes. Aquests viuen de caritats, del pit únic de l'Auxili Social, de les fruites podrides dels mercats, del peix en males condicions. Jo he vist centenars de criatures plenes de grans i de pustules a causa d'haver ingerit comestibles en estat de putrefacció.

I els rics? Parlem-ne. Tenen restaurants de luxe, cabarets de luxe, botigues de luxe. A més de l'aristocràcia que ajudà al Franco, del vell capitalista ranci de Catalunya, hi han uns nous rics que fan més ostentació de llur riquesa que aquells: són els protegits de Falange, els militars enxufats en trusts i Grans Companyies i els funcionaris que fan estraperlo sense cap vergonya ni escrupol.

Molta gent de diners, tanmateix, fa cua a les guixetes dels bancs per comprar valors « que siguin respectats ». Tothom compra coses. Hi ha una febre terrible per desfer-se dels bitllets franquistes.

Es colleccionen determinades « series » respecte de les quals es fa correr que tindran un tracte de preferència per part dels republicans. Es compren joies, propietats, robes, mobles, de tot. Jo tinc una amiga modista que ha fet quatre quartos durant aquests darrers anys i que fa tres dies va marxar a fer un viatge d'esbarjo per Espanya « per tal de poder aprofitar els diners que li queden gaudint-ne una mica abans de perdre'ls ».

Els escàndols a Barcelona — i suposo que a d'altres indrets de la península és igual — són

freqüents i nombrosos. El dels pisos, és a l'ordre del dia. No hi ha manera de trobar un pis per llogar menys de 600 o 700 pessetes mensuals. Qualsevol pis de 50 pessetes és introbable sense passar per l'estafada, emparada oficialment, del traspass el qual s'aconsegueix deixant al pis per llogar un parell de mobles adquirits als encants. Aleshores cal pagar entre 5.000 i 10.000 pessetes de dret de clau, a partir amb el propietari i l'administració franquista.

Em faria pesat explicant-vos coses d'aquestes. Deixem-me afegir uns detalls importants que respecten la industrialmentaria: unes sabates corrents costen de 150 a 200 pessetes. Un vestit o un abric entre 400 o 500 pessetes.

Ara hi han més catalanistes que mai. La persecució tirànica contra Catalunya ha fet, com sempre, que el sentiment patriòtic s'exalti. L'onze de Setembre darrer tot Barcelona anà a veure la monumental bandera catalana del trasbordador aeri de Montjuïc amb una alegria i una emoció enormes.

Els partits catalans democràtics es volen fondre en un. Les dues grans sindicals, que tornen a colitzar, també. L'opinió pública desitja una Catalunya autònoma, democràtica i lliberal, governada amb seny, justícia social, energia i ordre. Per als traidors, tribunals. Per a les víctimes reparacions justes. Per a l'obrer feina i jornals suficients. I guerra a l'estraperlo. I sobretot un nivell de vida assequible per al treballador.

Tot això fa que l'opinió pública es frisi esperant un canvi. Entenem-nos! La gent vol un canvi radical, però no sentir a parlar de la revolució. No volen el Franco ni els falangistes. En això hi ha unanimitat general, però l'opinió pública no respondria a favor d'una tornada a l'extremisme. Adhuc els que pateixen més tenen clavats al cor els horrors de la guerra civil. La gent vol una República seriosa, democràtica, ordenada i que resolgui els problemes socials del país.

D'ença de la sortida dels alemanys de França la febre del país ha pujat enormement. El falangista s'amaga, cerca la sortida, té por. El poble sap, « sent », « flaira » que el regim franco-falangista s'ofega i que caurà per si sol de seguida que Alemanys s'enfonsi. El poble no perdonaria als demòcrates ni als republicans que hipotecassin llur avenir amb aliances estranyes per enderrocar Franco, car aquest caurà per si sol abans de la capitulació alemanya o amb aquesta.

I res més per avui. Potser un altre dia continuaré aquesta narració car encara podria escriure un parell d'hores més explicant coses de casa nostra, però tinc por de fer-me pesat i d'abusar de l'hospitalitat de FOC NOU.

J.B.

C. N. T.

Sota aquest títol, ha aparegut un setmanari que és l'òrgan de la Confederació Nacional del Treball. Ni seriem correctes, ni seriem sincers, i faltariem al nostre deure de catalans nacionals, si no féssim constar la satisfacció, i mes que hem acullit l'esmentada publicació.

Seria tancar els ulls a la realitat, no volguer reconèixer que aquestes tres lletres, C. N. T., omplen una gran pàgina en l'història moderna de Catalunya. Seria obtus d'ànima i de cervell, aquell que no volgués reconèixer que C.N.T., és quelcom d'inherent, de consubstancial, amb l'ànima i el cos viu de Catalunya.

Quan les pistoles de la més infame de les reaccions, assassinaven Seguí i Llairet, sabien molt bé el que es feien. Aquell dia, una punyalada estripava les fibres més sensibles de la nostra ànima nacional. Perquè Seguí i Llairet, queien assassinats amb pocs dies d'interval, tan per la seva condició de valors confederals, com per la seva significació d'homes de formació netament catalana. El cos torturat i tristíssim, físicament, del pobre Llairet, es una de les imatges més obsessives de la nostra adolescència.

Aquell dia s'assassinava en la personalitat de Seguí, la jove promoció obrerista de Catalunya, aquesta joventut obrera que es la nostra força, aquesta joventut obrera que es el nostre orgull, i s'abatia en la persona de Llairet, la flor més fina de l'intellectualisme català, posada al servei del poble. Així es pretenia divorciar dues fibres vitals de la nostra existència nacional, que mai haurien de separar-se, perquè són consubstancials a la nostra vida, perquè són la carn i la sang de Catalunya.

Les pistoles de la reacció aconseguiren el divorci?... Sempre hem cregut que si, i per això hem escrit mes amunt, que els assassins, sabien molt bé el que es feien. D'ença d'aquells dies, molts pecats hem

comes tots plegats, i ja es hora de que s'obrin els ulls, i parlïn els cors, i s'il·luminin els cervells. Es que nosaltres, catalanistes, podem oblidar que Catalunya, país feiner per excelència, es deu a les seves masses treballadores, — diem treballadores en el sentit més noble i més elevat del mot —, que han volcat les seves terres, i han donat moviment a l'engrenatge de la seva indústria?...

Es que les forces obreristes poden oblidar que es el catalanisme, i l'exaltació del nostre esperit nacional, i la seva voluntat de posar-se a l'avantguarda dels pobles lliures, els que han donat l'alè, i l'impuls, perquè les masses treballadores de Catalunya, hagin pogut assolir un nivell de vida superior al que tenien els altres treballadors, en les diverses terres d'Ibèria?...

El catalanisme reciente y combatiente se forjó en los años de dictadura de Primo de Rivera sin ir a las elecciones porque no las hubo. Pero no se forjó el catalanismo electoral exclusivamente. Insistamos sobre esto. Se forjó lo que hay en el catalanismo de corriente civilizadora.

C. N. T. 22 Setembre 1944

Es que podem oblidar tots plegats, que aquestes dues forces han construït una de les Ciutats més belles d'Europa, i que podrien construir encara, un dels països més bells de la terra?...

Catalanisme i obrerisme, han estat massa vegades « passió i mort » del nostre país. No ens adonàvem que eren « glòria » de Catalunya!

Un dia, — no molt llunyà — els catalans exiliats tornaran a la Patria. I es probable que algu demani que s'ha fet per Catalunya durant aquests anys d'exili. Imagineu que la resposta pogués ésser aquesta:

« Els catalans que venen de França, porten a la seva Patria l'ofrena més bella i la senyera més alta; la integració de les forces obreres al nostre esperit nacional, la identificació del catalanisme amb els anhels i les reivindicacions dels treballadors de Catalunya ».

I figureu-vos que tot això es veritat, perquè es diu amb el cor molt net, amb unes intencions molt pures, i amb una gran honestat de pensament.

No coneixem pas un honor més preuat, ni una glòria més alta, !...

JOSEP TORRENTS.

IMPRIMERIE MODERNE
22, Rue Sainte-Ursule :: Toulouse

El tradicional antagonismo de catalanes y castellanos jamás benefició a nadie, excepto a las fuerzas negras de acá o allá del Ebro. Porqué rehúsarse a comprender el derecho a la autonomía territorial, si propugnamos la libertad de los individuos?

C. N. T. 22 Setembre 1944

Per excés d'original no podem publicar en aquest número la pagina "LES LLETRES I LES ARTS".